

STORTINGET

Innst. 92 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra Stortingets presidentskap

Innstilling fra Stortingets presidentskap om endringer i retningslinjer for bruk av tilskudd til stortingsgruppene

Til Stortinget

1. Innledning

Stortingets presidentskap fremmer i denne innstillingen forslag om endringer i retningslinjer for bruk av tilskudd til partigruppene fastsatt 20. juni 2013, jf. Innst. 421 S (2012–2013).

2. Bakgrunn

Presidentskapet besluttet i februar 2019 å foreta en helhetlig gjennomgang av tilskuddet som gis stortingsgrupper og uavhengige representanter på Stortinget, og vurdere behovet for endringer i ordningen. Det er mer enn seks år siden Stortinget sist foretok en gjennomgang av ordningen. Gjennomgangen skulle overordnet vurdere om det er en rimelig sammenheng mellom gruppetilskuddets størrelse og formålet med tilskuddet. Videre skulle støttenivå og fordelingen av tilskuddet mellom stortingsgruppene vurderes, spørsmål om åpenhet og kontroll samt behov for tydeligere retningslinjer på områder der det i dag kan være uklarheter. Formålet med tilskuddet ligger fast og har ikke vært en del av mandatet for hva som skal utredes.

Det har vært et overordnet mål for presidentskapet at gjennomgangen skal sikre at ordningen med gruppetilskudd er innrettet på en slik måte at den tjener

sin hensikt og bidrar til å ivareta tilliten til Stortinget i samfunnet.

På bakgrunn av gjennomgangen av ordningen fremmer presidentskapet sine tilrådinger i denne innstillingen.

3. Tilskuddet

3.1 Historikk, gjeldende størrelse, fordeling og regulering

3.1.1 Historikk

En forløper til gruppestøtten ble innført i 1952 da Stortinget vedtok å bevilge midler til å ansette 6 kontorassistenter i administrasjonen som skulle knyttes til bestemte stortingsgrupper og arbeide primært for disse. Det første direkte tilskuddet til gruppene til ansettelse av gruppesekretærer ble vedtatt i 1963. I årene etter 1963 ble støtten behandlet som en del av den ordinære budsjettbehandlingen, og satsene for støtten ble hevet flere ganger, bl.a. i tråd med den generelle lønnsøkningen. I 1996 ble det etablert revisjonsplikt.

I 2000 ble et utvalg ledet av Berit Brørby nedsatt for å fremme forslag om fremtidige tiltak knyttet til stortingsrepresentantenes arbeidsvilkår. Utvalget pekte blant annet på flere utviklingstrekk som det mente understøttet behovet for økt bistand til stortingsgruppene. Gruppestøtten skulle fra 2001 som utgangspunkt dekke utgifter tilsvarende én rådgiver/sekretær per representant. Et krav om at tilskuddet fra Stortinget bare kunne brukes til stortingsrelevant arbeid, ble formalisert, i tillegg til flere prinsipielle endringer i forhold til tidligere ordning, herunder: innføring av et opposisjonstilskudd i tillegg til grunntilskuddet og representanttilskuddet til grupper som representerer partier som ikke er med i regjeringen, en plikt til å tilbakebetale ubrukte midler for

grupper som faller ut av Stortinget etter valg, og plikt til å avgi årlig regnskapsrapport til presidentskapet som ledd i økt åpenhet om bruken av tilskuddene. I 2006 vedtok Stortinget nærmere retningslinjer for bruk av gruppestøtten.

Retningslinjene ble revidert i 2009 og 2011. Med virkning fra regnskapsåret 2007 ble det innført en ordning med at bruken av tilskudd som gis til Stortingets partigrupper og uavhengige representanter, revideres av en statsautorisert revisor oppnevnt av Stortingets presidentkap, jfr. Innst. S. nr. 241 (2005–2006).

3.1.2 Gjeldende størrelse, fordeling og regulering

Størrelsen og fordelingen av gruppetilskuddet ble sist endret i 2013, jf. Innst. 421 S (2012–2013). I forslaget til presidentskapet ble det anbefalt å øke grunntilskuddet (fast sum) og opposisjonstilskuddet (til grupper som ikke er med i regjering), og redusere representanttilskuddet (tilskudd gitt per representant i stortingsgruppen). Økningen i grunntilskuddet ble begrunnet i behovet for at alle partier, uavhengig av størrelse, skal kunne gi sine representanter nødvendig parlamentarisk støtte og bemanning. Oppisjonstilskuddet økte også, både i sum og til å omfatte stortingsgrupper med flere enn to representanter.

Reduksjonen av representanttilskuddet ga størst negativt utslag for gruppetilskuddet til de største stortingsgruppene, Arbeiderpartiet, Høyre og Fremskrittspartiet. Selv om endringen i 2013 førte til en økning i gruppetilskuddet totalt, ble omfordelingen av midler i hovedsak gjort fra de store partiene til de små og mellomstore partiene.

Etter dagens regelverk reguleres størrelsen på tilskuddet årlig ved at det pris- og lønnsjusteres. 80 prosent følger den beregnede årslønnsveksten i staten slik den fremgår fra Det tekniske beregningsutvalget, og 20 prosent reguleres med konsumprisindeksen slik den fremgår av Statistisk sentralbyrås beregninger.

3.1.3 Vurderinger og anbefalinger

Erfaringen med beregningsmodellen som ble vedtatt i 2013, er at den tar høyde for utviklingen de siste årene, hvor flere mindre partier er valgt inn med én representant på Stortinget. Presidentskapet mener dagens beregningsmodell for gruppetilskudd er hensiktsmessig, og foreslår derfor ikke endringer i denne nå.

Presidentskapet mener likevel det ekstra rådgivertilskuddet, som gis grupper som har stortingspresidenten, og som utgjør 50 prosent av en rådgiverstilling, ikke lenger anses å ha samme relevans, og anbefaler at tilskuddet og retningslinjene § 4 første ledd siste punktum fjernes. Tilskuddet ble reglementfestet i 2006 i retningslinjer for stortingsgruppene og uavhengige representanters bruk av tildelte midler, jf. Innst. S. nr. 241 (2005–2006), og var opprinnelig ment å finansiere særlig bistand til stortingspresidenten. Slik bistand ytes i dag i sin helhet av Stortingets administrasjon.

3.2 Egenkapital og endring av gruppetilskudd etter valg

Flere stortingsgrupper har de siste årene opparbeidet betydelig egenkapital båret på overskudd fra tidligere års utbetalte gruppetilskudd. Den totale beholdningen var på i overkant av 188 mill. ved utgangen av 2019.

Per 31.12.2019

Størrelse på gruppesekretariatet:

	Ap	FrP	H	KrF	MDG	Sp	R	SV	V	Uavheng. repres.
Antall representanter	49	26	45	8	1	19	1	11	8	1
Antall årsverk i gruppen	43	27	39	15	6	21	8	19	10	0
Ansatte per representant	0,88	1,04	0,87	1,88	6,00	1,11	8,00	1,73	1,25	0,00
Gruppens midler										
Årlig tilskudd	47 554 128	26 176 800	41 535 136	11 617 084	5 705 460	23 311 748	5 705 460	16 847 112	11 362 012	269 360
Lønnsutgifter	38 739 942	22 513 460	31 147 768	9 941 320	5 453 023	18 424 941	5 022 099	13 892 969	9 351 538	9 283
Lønnsandel	0,81	0,86	0,75	0,86	0,96	0,79	0,88	0,82	0,82	0,03
Egenkapital per 31.12.2019	37 778 923	48 952 002	68 381 135	5 279 414	747 607	9 938 847	2 149 712	7 363 773	7 640 021	77 059

Egenkapitalen til stortingsgruppene fungerer i hovedsak som en økonomisk sikkerhet mot den uforutsigbarheten som følger av potensielle endringer i størrelsen på tilskuddet etter et stortingsvalg. Partier som får færre representanter på Stortinget etter stortingsvalg, vil få en reduksjon av tilskuddet. Egenkapitalen kan i slike tilfeller brukes for å opprettholde driften av stortingsgruppen i en overgangsperiode.

Dersom en stortingsgruppe reduseres eller, i ytterste konsekvens, faller ut av Stortinget etter et stortingsvalg, vil gruppen etter gjeldende regler motta tilskuddsmidler ut kalenderåret, dvs. i tre måneder. Opprettholdelsen av tilskuddet er ment å finansiere en nedbemanning eller forsvarlig avvikling av sekretariatene i stortingsgruppene. Den største utgiftsposten for samtlige grupper er lønnskostnader. Stortingsgrupper som faller helt ut av Stortinget, beholder tilskuddet i tre måneder og må deretter tilbakebetale til Stortinget de tilskuddsmidlene som står ubrukt etter at avviklingskostnader er dekket.

3.2.1 Vurdering og anbefaling

Presidentskapet mener ordningen med at stortingsgrupper som faller helt ut av Stortinget, må tilbakebetale ubrukt tilskudd etter tre måneder, skal opprettholdes. Dette er i samsvar med at formålet med tilskuddet er å gi representanter nødvendig parlamentarisk støtte, et behov som naturlig bortfaller når partiet ikke lenger skal delta i det parlamentariske arbeidet i Stortinget.

Presidentskapet har drøftet hvorvidt det skal gjøres endringer i stortingsgruppenes mulighet til å bygge opp egenkapital basert på de årlige tilskuddene. Stortingsgruppene er private rettssubjekter, ikke offentlige, som er tilnærmet fullfinansiert over statsbudsjettet gjennom gruppetilskuddet. En viktig egenart ved gruppetilskuddet er at gruppene har stor frihet til å benytte tilskuddet innenfor rammene av formålet i retningslinjene om at «Stortinget gir partigruppene tilskudd for at gruppene skal kunne drive sin virksomhet slik at stortingsrepresentantene kan utøve sitt stortingsverv». Tilskuddet har derfor mer karakter av å være et generelt driftstilskudd enn et tilskudd til spesifikke mål og resultatkrav. Det er normalt ingen regulering av egenkapital for andre organisasjoner som mottar grunntilskudd fra staten.

Presidentskapet ser at stortingsgruppene har en forutsigbar økonomisk situasjon i en fireårsperiode, men ved et stortingsvalg med redusert oppslutning vil de kunne miste store inntekter. Stortingsgruppenes egenkapital kan derfor være en viktig reserve for å kunne opprettholde forsvarlig drift og ivareta de forpliktelsene gruppene har som arbeidsgivere. Egenkapitalreserver vil gjøre det mulig å drive med underskudd i en periode der man ønsker å opprettholde aktiviteten og sam-

tidig ha mulighet til å kunne bygge seg opp igjen mot neste stortingsvalg. Presidentskapet viser til at stortingsgrupper normalt må nedbemanne ved dårlige valg, og at egenkapitalreserver gjør at gruppene kan gjøre dette på en forsvarlig måte både overfor ansatte og i relasjon til gruppens drift.

Presidentskapet viser til at det ble foretatt en grundig gjennomgang i 2013 av gruppetilskuddets størrelse og fordeling. Presidentskapet anbefaler nå en ordning hvor stortingsgruppene kan opparbeide egenkapital gjennom en fireårsperiode, men at det foretas et oppgjør per 1. juli hvert fjerde år, nærmere bestemt i året etter et stortingsvalg. Etter dette tidspunktet kan egenkapitalen ikke overstige halvannet års driftstilskudd til gruppen beregnet ut fra siste års tilskudd. Dette forutsetter at gruppene avlegger halvårlig regnskapsrapport hvert fjerde år. Presidentskapet viser til at Stortingets administrasjon vil komme tilbake til den praktiske gjennomføringen av dette i god tid før sommeren 2026. Presidentskapet mener at dette vil tilfredsstille behovet for omstillinger og andre forhold knyttet til nedbemanning, samtidig som det innebærer at gruppene i noe mindre grad kan opprettholde et høyere aktivitetsnivå enn valgresultatet gir grunnlag for i kommende perioder.

Gruppene kan, innenfor handlingsrommet i regelverket, etter denne modellen fritt disponere tilskuddet de mottar gjennom fireårsperioden, frem til sommeren året etter valgår.

Presidentskapet mener at det er mest hensiktsmessig at ny ordning med begrenset adgang til oppspart egenkapital trer i kraft først ved oppgjøret etter neste stortingsvalg, altså ved oppgjøret sommeren 2026. Da har stortingsgruppene seks år på å innrette seg etter ny ordning, samtidig som det ikke er grunn til å tro at grupper i mellomtiden vil legge opp særlig mye egenkapital.

Presidentskapet viser til at forholdet mellom utviklingen i økonomien til hhv. stortingsgruppen og partiorganisasjonen kan tyde på en forskyvning av tyngdepunktet fra organisasjonen til gruppen. Dersom dette er tilfelle, ser presidentskapet flere uheldige sider ved en slik utvikling og mener derfor det kunne vært ønskelig å foreta en gjennomgang av finansieringsmodellene for hhv. partiorganisasjonene og stortingsgruppene og eventuelt foreslå endringer som kan utjevne dette.

3.3 Kontroll med bruk av tilskuddet

3.3.1 Revisjon

Retningslinjene for gruppetilskudd har bestemmelser om revisjon hvor det stilles krav om årlig revidering av statsautorisert revisor og at revisor også skal kunne bistå stortingsgruppene med nødvendige avklaringer. Revisor uttalte i forbindelse med revisjon av gruppenes regnskap for 2019 at stortingsgruppenes bruk av midler

fra Stortinget i det alt vesentlige samsvarer med forutsetningene som fremgår av Innst. 421 S (2012–2013).

3.3.2 Åpenhet og innsyn

Da Brørby-utvalget fremla sin vurdering i Dokument nr. 17 (2000–2001), innebar forslagene en økning i tilskuddene. På dette tidspunktet var stortingsgruppen ikke forpliktet til å gi innsyn i regnskapene. Utvalget vurderte spørsmål om åpenhet og vurderte at forslag om økte tilskudd også økte behovet for innsyn fra offentligheten. Noe av begrunnelsen var at hensynet til offentlighet måtte bevares, slik at det ikke skulle kunne reises tvil om stortingsgruppens og representantenes uavhengighet. På denne bakgrunn ble det besluttet at stortingsgruppene skulle avlegge regnskap for sine utgifter og inntekter til presidentskapet, og at disse skulle være offentlige.

Stortingsgruppene er som nevnt å anse som selvstendige rettssubjekter og faller dermed utenfor offentliglovas virkeområde. De er heller ikke omfattet av Stortingets egne regler om dokumentoffentlighet. Gruppene er likevel pålagt å føre regnskap, som årlig revideres av en statsautorisert revisor oppnevnt av Stortingets presidentskap. Gruppens regnskapsrapport og revisjonsberetning er også offentlige.

3.3.3 Vurdering og anbefaling

Presidentskapet viser til at stortingsgruppens regnskaper revideres på lik linje med alle andre virksomheter og iht. klare faglige regler og standarder for revisjon. I rammeverket for revisjonen inngår det også å kontrollere at Stortingets retningslinjer for bruk av tilskudd til stortingsgruppene er i samsvar med forutsetningene, men uten å overprøve gruppens skjønnsutøvelse. Med den klare forutsetningen om at Stortingets retningslinjer også ligger til grunn for revisjonen, anser presidentskapet at dagens kontrollmekanismer er tilstrekkelige.

Presidentskapet mener at det bør være størst mulig åpenhet om bruken av offentlige midler. For offentlige virksomheter som er omfattet av offentliglova, vil loven sikre at det er åpenhet rundt bruken av offentlige midler. Presidentskapet viser til at stortingsgruppene ikke er underlagt disse reglene, da de ikke er definert som offentlige organer. Dersom reglene i offentliglova likevel hadde blitt lagt til grunn for stortingsgruppene når det gjelder gruppetilskuddet og bruken av disse midlene, ville dette ha medført en rekke forpliktelser for å oppfylle lovens krav. En generell innsynsrett for de opplysningene og dokumentene som gjelder gruppetilskuddet, medfører blant annet betydelige krav til journalføring og tilgjengeliggjøring av journaler og dokumenter, herunder sladding av personopplysninger og taushetsbelagte opplysninger samt konkurranse relatert informasjon. Videre vil det stilles krav om at inn-

synsbegjæringer behandles uten ugrunnet opphold, og til klagebehandling ved avslag på innsyn. Presidentskapet mener dette vil forutsette både ressurser til å rigge et tilfredsstillende system og riktig kompetanse for å kunne vurdere innsynsbegjæringer etter offentliglova.

Presidentskapet viser til Justis- og beredskapsdepartementets evaluering av offentliglova (Innsyn i forvaltningen – Kompetanse, etterspørsel og makt, Evaluering av offentliglova), som blant annet vurderte hvordan reglene har fungert for selvstendige rettssubjekter som er underlagt loven. Eksempler på slike rettssubjekter er helseforetakene eller aksjeselskaper og stiftelser som faller innenfor lovens virkeområde. Evalueringen viste at ressursbruken på etablering av rutiner, systemer og kompetanse i organet ble oppfattet som urimelig i forhold til antall innsynsbegjæringer virksomhetene mottok, og at virksomheter fant det krevende å skille delene av virksomheten som skulle være offentlige og det som skulle vernes. Videre kunne det for enkelte synes som om det systematisk ble klaget på avslag om innsyn, noe som medførte mye merarbeid.

Presidentskapet mener tungtveiende hensyn tilsier at å underlegge stortingsgruppene offentliglova ikke er den beste måten å sikre større grad av åpenhet om bruken av tilskuddet på. Det vurderes at det kan oppnås større grad av åpenhet enn hva som er tilfelle i dag, uten å legge et så vidt omfattende lovverk til grunn.

Presidentskapet vurderer at en mulig praktisk gjennomførbar løsning, som vil sikre åpenhet, vil være at stortingsgruppene gjennom retningslinjene pålegges en plikt til å ha åpenhet på detaljert regnskapsnivå og bilagsnivå, men uten at de pålegges å følge offentlighetsreglene med krav til saksbehandling, rutiner, klagebehandling mv. Videre mener presidentskapet at en slik løsning tydelig må avgrenses mot opplysninger som gjelder personvern og konkurransemessig posisjon. Presidentskapet foreslår derfor en hovedregel om innsyn, kombinert med enkelte unntak.

Presidentskapet er opptatt av at hensynet til personvernet til representanter og de ansatte i gruppene, og stortingsgruppens konkurransemessige posisjon, skal sikres ivaretatt selv om det gis innsyn i stortingsgruppens bruk av tilskuddet.

Presidentskapet mener det er nødvendig med en generell unntaksbestemmelse for andre opplysninger som tungtveiende hensyn tilsier at det er viktig å bevare fortrolighet om. Det kan være vanskelig å forutse fremtidige behov for unntak fra hovedregelen om innsyn. Presidentskapet ser derfor behov for en slik bestemmelse.

Presidentskapet legger til grunn at innsynretten gjelder opplysninger på bilagsnivå etter avsluttet og revisorgodkjent regnskap. Bestemmelsen vil ikke ha tilbakevirkende kraft og gjelder fra regnskapsåret etter retningslinjenes ikrafttredelsesdato.

Presidentskapet viser til at det ikke er noe i veien for at stortingsgruppene vurderer merinnsyn. I denne vurderingen er det naturlig å legge særlig vekt på at ansatte i stortingsgruppen kan ha et sterkere behov for personvern enn representantene.

Presidentskapet har vurdert om det også bør lages egne saksbehandlingsregler for krav om innsyn. Presidentskapet vurderer det imidlertid slik at stortingsgruppene selv bør stå fritt til å lage rutiner på dette punkt. Det bør likevel være en forutsetning at innsynsbegjæringer behandles innen rimelig tid, og at det kan være hensiktsmessig å begrunne enkelte avslag. Presidentskapet understreker at det er stortingsgruppene selv som forvalter innsynsreglene og treffer avgjørelser om innsyn. Presidentskapet mener det ikke bør gjelde noen klageadgang.

Presidentskapet er kjent med at enkelte stortingsgrupper i dag har laget egne, interne regler for innsyn, både når det gjelder hva det kan gis innsyn i og konkrete saksbehandlingsregler. Presidentskapet antar at dette vil være greit, så lenge de interne reglene ikke strider mot dette regelverket.

4. Retningslinjer for bruk av tilskuddet

4.1 Ansatte i stortingsgruppene

Ansatte i stortingsgruppene skal etter retningslinjene i hovedsak ha sin arbeidsplass i Stortinget og ikke i partiorganisasjonen sentralt eller ved partikontorer lokalt i distriktene. Bakgrunnen for denne bestemmelsen var å etablere et klart skille mellom partiorganisasjon og stortingsgruppe og forhindre overføring av midler til partiorganisasjonen sentralt, jf. Dokument nr. 17 (2000–2001). Bestemmelsen ble myket opp i 2013 ved å tilføye «i hovedsak», slik at retningslinjene ikke skulle være til hinder for at ansatte i gruppene kan ha deltidsstilling i partiorganisasjonen eller muligheten til å benytte hjemmekontor.

4.1.1 Vurdering og anbefaling

Presidentskapet er av den oppfatning at det må være opp til gruppene selv å organisere arbeidet i gruppene slik at formålet med tilskuddet oppfylles: å legge til rette for et støtteapparat for representantene. Presidentskapet mener likevel at dagens formulering i retningslinjene § 5 siste ledd er noe uklar. Presidentskapet ønsker med forslag til endring av § 6 siste ledd å presisere at hovedregelen er at ansatte i stortingsgruppene i hovedsak skal ha sin arbeidsplass i Stortinget. Presidentskapet mener begrepet arbeidsforhold er mer dekkende enn arbeidsplass. Presidentskapet anbefaler imidlertid at dagens praksis videreføres.

4.2 Stortingets dekning av kostnader til ansatte i stortingsgruppen

Det følger implisitt av retningslinjene om gruppetilskudd at Stortinget skal stille arealer til disposisjon for stortingsgruppenes ansatte. Norm for tildeling følger av prinsipper for arealdisponering vedtatt av presidentskapet 21. juni 2017.

Flere partier benytter Stortingets lokaler ut over tildelt areal i forbindelse med valgkamp. For å unngå praktiske utfordringer knyttet til bruk av Stortingets arealer, spesielt i forbindelse med valgkamp, søkes å finne virkemidler som kan skape mer forutsigbarhet for både gruppene og administrasjonen. Det vil tilstrebes å finne praktiske løsninger, men uten at det etableres en rettighet for gruppene til større arealer enn det som følger av tildelte arealer.

4.2.1 Vurdering og anbefaling

For å sikre forutsigbarhet anbefaler presidentskapet at vedtatt norm for arealtildeling tas inn i retningslinjene, som betyr at areal tildeles etter samme prinsipp som beregning av gruppetilskudd. Behov for arealer ut over dette vurderes praktisk, men er ikke en rettighet.

4.3 Politisk reklame

Retningslinjene om bruk av gruppetilskudd har i dag en bestemmelse med forbud mot at gruppetilskuddet brukes til å kjøpe politisk reklame for partier eller stortingsgrupper. Regelverket tar ikke høyde for den rolle sosiale medier har fått som verktøy i kommunikasjon av politisk budskap og arbeidet på Stortinget.

4.3.1 Vurdering og anbefaling

Alle stortingsgruppene bruker sosiale medier aktivt i sin kommunikasjon med velgerne. Det er presidentskapets klare oppfatning at gruppenes aktivitet i sosiale medier ikke er i strid med forbudet mot bruk av tilskuddet på politisk reklame. Presidentskapet mener likevel bestemmelsen i større grad bør reflektere dagens virkelighet på en bedre måte, slik at også bruk av sosiale medier lettere kan vurderes opp mot bestemmelsen. Formålet er ikke å endre gruppenes praksis, men at bestemmelsen bedre skal reflektere dagens mediebruk.

Presidentskapets vurdering er at retningslinjene § 8 om politisk reklame bør endres for å omfatte det som i dag oppfattes som «reklame» og «medier», men uten at det innebærer endring av dagens praksis når det gjelder sosiale medier. Presidentskapet mener det er vanskelig å definere «politisk reklame» i dagens situasjon med mange plattformer. En slik definisjon i retningslinjene bidrar heller ikke nødvendigvis til en tydeliggjøring av bestemmelsens virkeområde. Presi-

dentskapet foreslår derfor å fjerne definisjonene i bestemmelsen.

5. Presidentskapets tilråding

Presidentskapet viser til ovenstående og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

I

Retningslinjer for bruk av tilskudd til stortingsgruppene og uavhengige representanter

§ 1 Formål

Stortinget gir stortingsgruppene tilskudd for at gruppene skal kunne drive sin virksomhet slik at stortingsrepresentantene kan utøve sitt stortingsverv.

§ 2 Virkeområde og definisjoner

Disse reglene gjelder all bruk av tilskudd fra Stortinget til stortingsgrupper og uavhengige representanter.

Med virksomhet i § 1 menes drift av et politisk og administrativt støtteapparat for stortingsgruppene, samt anskaffelse av varer og tjenester som gruppene finner nødvendig for å ivareta sine funksjoner i Stortinget.

§ 3 Rettslig stilling

Partienes stortingsgrupper og uavhengige representanter er å betrakte som egne juridiske enheter med ansvar for eget personell og egen økonomi.

Stortingsgruppene vedtar selv regler for sin økonomistyring.

Det er gruppenes ansvar å påse at tilskuddet blir brukt som forutsatt i retningslinjene. Er man i tvil, forelegges saken for presidentskapet.

§ 4 Tilskuddets størrelse

Gruppetilskuddets størrelse beregnes ut fra et grunntilskudd og et tilskudd per representant. Grupper som er i opposisjon, det vil si grupper som ikke er med i regjering, og har to representanter eller flere, får i tillegg et opposisjonstilskudd. Grupper i opposisjon med én representant får ikke tillegg.

Ved regjeringsskifte vil opposisjonstillegget falle bort for partier som går inn i regjering, og komme i tillegg for partier som går over i opposisjon, fra den 1. i måneden etter at regjeringsskiftet har funnet sted.

Representanter som trer ut av sin stortingsgruppe og blir uavhengige, mottar 50 prosent av det til enhver tid gjeldende representantbaserte tilskuddet. Representanter som går over fra én gruppe til en annen, tar med seg 50 prosent av det representantbaserte tilskuddet. Tilskuddet til den stortingsgruppen de

har trådt ut av reduseres med 100 prosent av det representantbaserte tilskuddet.

Grupper som reduseres etter et stortingsvalg, opprettholder sitt grunn- og representantbaserte tilskudd ut året. Deretter korrigeres tilskuddet i henhold til det nye antall representanter.

Grupper som faller helt ut av Stortinget etter et stortingsvalg, opprettholder sitt grunn- og representantbaserte tilskudd ut året. Deretter stoppes tilskuddet. Grupper som faller helt ut, skal tilbakebetale til Stortinget de tilskuddsmidlene som står ubrukt etter at alle avviklingskostnader er dekket.

§ 5 Egenkapital

Stortingsgruppene har adgang til å opparbeide seg egenkapital fra gruppetilskuddet, men beholdningen kan per 1. juli året etter et stortingsvalg ikke overstige halvannet års tilskudd, beregnet ut fra siste års tilskudd. Overskytende beløp skal tilbakebetales til Stortinget.

§ 6 Forhold til egen partiorganisasjon

Det skal være et klart skille mellom den offentlige støtten som går til partiorganisasjonene, og det tilskuddet som bevilges over Stortingets budsjett til stortingsgruppene.

Ingen midler skal overføres til partiorganisasjonen sentralt. Gruppene kan likevel kjøpe følgende tjenester fra eget parti:

1. lønnskjøring,
2. regnskapsføring,
3. kommunikasjontjenester og
4. HR-tjenester.

Honoraret for kjøp av slike tjenester skal kun dekke kostnadene partiet har ved å yte gruppen slike tjenester. Honorarets størrelse skal presiseres i egen note i regnskapsrapporten til presidentskapet.

Ansatte i stortingsgruppene skal i hovedsak ha sitt arbeidsforhold i Stortinget, og ikke i partiorganisasjonen sentralt eller ved partikontorer lokalt i distriktene. Det er likevel anledning til å disponere personell noe friere fra 1. mai i valgår.

§ 7 Reiser og arrangementer

Representantenes utgifter til reiser og arrangementer dekkes over Stortingets driftsbudsjett i samsvar med bestemmelser om stortingsrepresentantenes godtgjørelser.

§ 8 Godtgjørelser og naturalytelser til representanter

Bortsett fra eventuell tilleggsgodtgjørelse til parlamentarisk leder og inntil to nestledere skal tilskuddsmidler ikke utbetales som godtgjørelse eller benyttes til naturalytelser til stortingsrepresentanter. Innberetningspliktige ytelser skal spesifiseres i egen note i regnskapsrapporten, slik at det framgår hva

hver enkelt har mottatt. Det legges til grunn at de ytelser det her er snakk om må ha karakter av faste ordninger som kan ses som en form for godtgjørelse til vedkommende representant, og at situasjonsbestemte ytelser, som for eksempel åremålgaver/tilstelninger og lignende, faller utenfor.

Gruppene kan likevel tilby representantene forsikringsordninger. Forsikringsordningens kostnader skal presiseres i egen note i regnskapsrapporten til presidentskapet.

§ 9 Politisk reklame

Gruppetilskuddet skal ikke brukes til kjøp av politisk reklame. Gruppetilskuddet kan likevel brukes til kjøp av stillingsannonser og lignende.

§ 10 Regnskapsføring og revisjon

Stortingsgrupper og uavhengige representanter skal føre regnskap. Årlig regnskapsrapport sendes til presidentskapet innen 15. mai påfølgende år. Antall ansatte i stortingsgruppen skal framgå av regnskapsrapporten. Regnskapsrapporten skal følge kontantprinsippet og vise påløpte utgifter. Presidentskapet gir nærmere bestemmelser om regnskapsrapportens utforming, slik at rapportering kan skje etter en ensartet mal.

Regnskapene til stortingsgruppene og uavhengige representanter skal årlig revideres av en statsautorisert revisor oppnevnt av Stortingets presidentskap. Revisjonsberetningen for hvert grupperegnskap framlegges for presidentskapet sammen med regnskapsrapportene.

Revisor skal kunne bistå stortingsgruppene med nødvendige avklaringer.

Revisor fakturerer hver enkelt gruppe direkte for sine tjenester.

Regnskapsrapporten og revisjonsberetningen gjøres offentlig tilgjengelige når de fremmes for presidentskapet.

§ 11 Innsyn

Alle kan kreve innsyn i stortingsgruppens bilag og regnskaper, med følgende begrensninger:

- a) Opplysninger om noens personlige forhold er unntatt fra innsyn. Det samme gjelder andre opplysnin-

ger av personvernmessig karakter samt opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt.

- b) Opplysninger av konkurransemessige karakter, herunder politiske og strategiske disposisjoner, kan unntas fra innsyn.

- c) Opplysninger om sikkerhetsmessige forhold og om tilsettings- og personalsaker kan unntas fra innsyn.

Stortingsgruppen kan også gjøre unntak fra innsyn i andre opplysninger som det av tungtveiende hensyn er viktig å bevare fortrolighet om.

Innsynsretten i opplysninger på bilagsnivå gjelder avsluttede og revisorgodkjente regnskap.

§ 12 Tildeling

Hver enkelt gruppe mottar et tilskuddsbrev en gang i året der beregningen av tilskuddet framkommer.

Tilskuddet utbetales månedlig, med ca. 1/12 av det totale årsbeløpet.

§ 13 Regulering

Gruppetilskuddet reguleres årlig, hvorav 80 prosent følger årslønnsveksten i staten slik den framgår fra Det tekniske beregningsutvalget, og 20 prosent reguleres med konsumprisindeksen slik den framgår av Statistisk sentralbyrås beregninger. Gruppetilskuddet rundes av til nærmeste hele tusen kroner.

§ 14 Arealdisponering

Tildeling av kontorareal i Stortingets bygningsmasse skal skje etter samme modell som beregning av gruppetilskuddet i § 4 første ledd. Tildeling av kontorplasser for stortingsgrupper med kun ett mandat begrenses i utgangspunktet oppad til 6 kontorplasser.

II

Disse retningslinjene trer i kraft 1. oktober 2021, bortsett fra § 11 (innsyn), som trer i kraft 1. januar 2022, og § 5 (egenkapital), som trer i kraft 1. juli 2026. Fra det tidspunktet retningslinjene trer i kraft, oppheves retningslinjer for bruk av tilskudd til partigrupper og uavhengige representanter fra 20. juni 2013.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 19. november 2020

Tone Wilhelmsen Trøen

Eva Kristin Hansen

Morten Wold

Nils T. Bjørke

Ingjerd Schou

